

N:o 33.

Ank. till Riksd. kansli den 18 april 1895, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner om ändring i vissa delar af förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862.

Enligt § 38 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 åligger det kommunalnämnden att hafva tillsyn öfver vården och förvaltningen af kommunens gemensamma egendom, kassor och tillgångar.

Jemlikt § 44 i samma förordning utser kommunalstämman bland nämndens ledamöter en ordförande och en vice ordförande.

Härjemte innehåller § 56 i berörda förordning följande stadgande: En hvar ledamot af kommunalnämnden ansvarar gemensamt med de öfriga för de medel, nämnden under sin förvaltning haft, äfvensom för de säkerhetshandlingar, mot hvilkas antaglighet han icke till protokollet gjort anmärkning. Denna ansvarighet fortfar till dess förvaltningen blifvit antingen af kommunalstämman eller, om klander anställes, af vederbörlig domstol godkänd, eller ock till dess natt och år efter räkenskapernas aflemnande förflutit, utan att klander i laga ordning blifvit anställt.

I en inom Andra Kammaren väckt, till lagutskottets behandling hänvisad motion, n:o 91, anför herr *L. Jönsson* i Sandby: Det låge i

sakens natur att handhafvandet af de angelägenheter, som tillkomme kommunalnämnden, hufvudsakligen hvilade på ordföranden, och, ehuru icke i lag stadgadt, hade det förhållande allmänt uppkommit, att nämndens ordförande ansåges sjelfskrifven att under sin vård hafva kommunens medel och handlingar samt att verkställa uppbörden af kommunalutskylder. De lika med ordföranden ansvarige ledamöterna af nämnden måste på god tro lita på honom och hans åtgöranden. Under sådana omständigheter syntes det angeläget vara, att nämndens ordförande vore en person, till hvilken ledamöterna hade fullt förtroende. Hvilken ett sådant förtroende borde tillkomma, torde näppeligen kunna afgöras af andra än ledamöterna sjelfva.

Emellertid vore det icke nämndens ledamöter, utan kommunalstämman, som hade att utse ordförande och vice ordförande i nämnden. Med de personer, som sålunda, ofta efter föregående intriger af särskilda partier inom kommunen, blifvit af stämman utsedda, måste nämndens öfriga ledamöter låta sig nöja; och de på kommunalstämman röstberättigade hade påtvingat dessa ledamöter en person, för hvilkens åtgörande de, antingen de till honom hade förtroende eller icke, vore ansvarige. Olägenheter häraf hade upprepade gånger, synnerligen under sista tiden, visat sig, och ej sällan hade ledamöter i kommunalnämnd förorsakats känbara ekonomiska förluster af dessa dem påtvingade förtroendemän. Dessa olägenheter skulle kunna, om icke helt och hållet, så dock i väsentlig mån förekommas, derest nämndens ledamöter sjelfve finge utse dessa förtroendemän; i allt fall blefve derigenom en orättvisa afhjelpat.

Motionären hemställer följaktligen, att 44 § 1 mom. i förordningen den 21 mars 1862 angående kommunalstyrelse på landet måtte erhålla följande förändrade lydelse:

Kommunalnämnden utser bland sina ledamöter en ordförande och en vice ordförande att tjenstgöra för den tid, de blifvit såsom ledamöter invalde. Till dessa befattningar kunna ordförande och vice ordförande i kommunalstämman väljas, så vida de äro ledamöter i nämnden.

Till behandling i ett sammanhang med ofvan berörda framställning har utskottet förehaft en af herr *J. A. Lundström* inom Andra Kammaren afgifven motion, n:o 45, deri anföres: Vid tillämpningen af de i 38, 44 och 56 §§ i gällande förordning om kommunalstyrelse på landet uppkomme, som känt, det förhållande, att de personer, som af kommunalstämman valdes till ledamöter i kommunalnämnden, utan deras hörande blefve ansvariga för medel, hvilka förvaltades af den

af stämman utsedde ordföranden, vid hvilkens utseende nämndens ledamöter ej egde annan talan än den, som i öfrigt tillkomme dem vid kommunalstämman.

Om än de fall, der kommunalnämndens ledamöter på grund af oegentligheter utan deras förvällande fått ersätta kommunalmedel, kunde räknas till undantagen, torde dock ej kunna bestridas, att sådana fall förekommit, samt att de under senaste tiden visat tendens att ökas. Någon ändring i föreskrifterna om tillsättningen af kommunernas kassamän torde med anledning häraf böra ske.

Lämpligast borde ansvarighetspligten vara frivillig, i det att den kommunala uppbördsmannen — i likhet med statens — stälde godkänd borgen för sin förvaltning. Men då de kommunala uppdragen syntes böra framgent bibehålla karakteren af förtroendeuppdrag, torde åstadkommandet af en föreskrift i antydda riktning möta för stora svårigheter.

Rätten att utse nämndens ordförande och vice ordförande torde äfven knappast kunna förflyttas från kommunalstämman till nämnden.

Deremot skulle nämndens ledamöter erhålla en rätt, som torde stå i öfverensstämmelse med deras gemensamma ansvarighet, derest på lämpligt ställe i förordningens bestämmelser om nämnden infördes sådan föreskrift, att de skulle för hvarje år inom sig utse den person, hvilken hade att fungera såsom dess kassaman. Vid ett sådant val komme ju i de flesta fall den af stämman utsedde ordföranden att erhålla uppdraget; dock egde nämnden uti det årliga omvalet ett visst korrektiv, för den händelse de under fyraårsperioden skulle finna ett ombyte af kassaman vara erforderligt.

På grund häraf hemställer motionären, att Riksdagen ville besluta ett sådant tillägg å lämpligt ställe i förordningen om kommunalstyrelse på landet, att kommunalnämndens ledamöter skola för hvarje år inom sig utse en kassaman.

Båda motionärerna hafva i sina förevarande framställningar utgått derifrån att billigheten syntes fordra, att ledamöterna i kommunalnämnden, hvilka voro gemensamt ansvarige för kommunens medel och säkerhetshandlingar, också borde hafva rätt att sjelfve utse den person, hvilken närmast hade förvaltningen af nämnda medel och handlingar om hand.

Herr L. Jönsson har föreslagit, att åt kommunalnämnden må uppdragas att inom sig utse ordförande och vice ordförande. Herr Lundström åter har framställt förslag, att kommunalnämndens ledamöter skola inom sig utse en kassaman.

Med afseende å den ställning inom kommunen, som ordföranden i kommunalnämnden intager, och de öfriga magtpåliggande uppdrag, hvilka jemte kassaförvaltningen äro åt honom anförtrodda, synes det utskottet icke vara lämpligt att från kommunalstämman till kommunalnämnden öfverflytta rättigheten att bland nämndens ledamöter utse dess ordförande och vice ordförande.

Deremot synes utskottet, med anledning af herr Lundströms förslag, ett stadgande böra i förenämnda författning intagas om befogenhet för kommunalnämndens ledamöter att inom sig utse en kassaförvaltare.

Såsom motionären erinrat, synes det vara billigt och rättvist, att kommunalnämndens ledamöter, hvilka bära ansvaret för förvaltningen af kommunens medel och säkerhetshandlingar, tillerkännas rätt att till kassaförvaltare utse en person, till hvilken de kunna hafva fullt förtroende. Om än, enligt gällande bestämmelser i förordningen om kommunalstyrelse på landet, kommunalnämnden är oförhindrad att åt annan af nämndens ledamöter än ordföranden öfverlemna att förvalta kommunalmedlen och vårda kommunens säkerhetshandlingar, torde det vara lämpligt att i denna författning särskildt uttala, att kommunalnämnden eger en sådan befogenhet.

Någon ovilkorlig skyldighet för kommunalnämndens ledamöter att verkställa val af kassaförvaltare anser emellertid utskottet icke böra föreskrivas, enär i de fall, då nämndens ordförande af samtliga ledamöter deri anses såsom den lämpligaste för handhafvande af kassaförvaltningen, särskildt val af kassaförvaltare icke synes vara af behofvet påkalladt.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt och då den ifrågasatta föreskriften om kassaförvaltare synes lämpligen kunna intagas i den paragraf — § 56 i gällande förordning om kommunalstyrelse på landet — hvilken stadgar kommunalnämndens ansvarighet för de medel, den samma har under sin förvaltning, föranlåtes utskottet hemställa:

1:o) att herr L. Jönssons motion icke må af Riksdagen bifallas; samt

2:o) att Riksdagen, i anledning af herr Lundströms motion, ville för sin del antaga följande

L a g

angående ändrad lydelse af § 56 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862.

Härigenom förordnas, att § 56 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 skall hafva följande ändrade lydelse:

§ 56. Kommunalnämnden eger att för hvarje år inom sig utse en kassaförvaltare.

En hvar ledamot af kommunalnämnden ansvarar gemensamt med de öfriga för de medel, nämnden under sin förvaltning haft, äfvensom för de säkerhetshandlingar, mot hvilkas antaglighet han icke till protokollet gjort anmärkning. Denna ansvarighet fortfar till dess förvaltningen blifvit antingen af kommunalstämman eller, om klander anställes, af vederbörlig domstol godkänd, eller ock till dess natt och år efter räkenskapernas aflemnande förflutit, utan att klander i laga ordning blifvit anställt.

Stockholm den 18 april 1895.

På lagutskottets vägnar:

L. Annerstedt.

Reservation:

af herr *Erickson*, hvilken ansett, att utskottet bort afstyrka bifall till herr *Lundströms* i ämnet väckta motion men tillstyrka herr *L. Jönssons* motion.

Herr *F. Andersson* har begärt få här antecknad, att han icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.